

การบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑

Academic Management of Chulachomklao Royal Military Academy According to the Concept of Military Leadership Attributes and National Security in 21st Century

บทความวิจัย

อารีย์วรรณ สุทธิพงศ์พันธ์^๑

Areewan Sutthipongpan^๑

วลัยพร ศิริภิรมย์^๒

Walaiporn Siripirom^๒

พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์^๓

Pruet Siribanpitak^๓

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ๑) ศึกษากรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ คุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ และความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ๒) วิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ผู้ให้ข้อมูลแบ่งออกเป็น ๔ กลุ่ม ได้แก่ ๑) ผู้บริหารโรงเรียน ๒) อาจารย์ผู้สอน ๓) นักเรียนนายร้อย และ ๔) ผู้บังคับหน่วยที่รับนักเรียนนายร้อยจบใหม่จากกองทัพภาคที่ ๑-๔ เครื่องมือวิจัยมีแบบสังเกตข้อมูลแบบประเมินกรอบแนวคิด และแบบสอบถาม โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

^{๑-๓} สาขาวิชาบริหารการศึกษา ภาควิชานโยบาย การจัดการและความเป็นผู้นำทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
Department of Education Policy Management and Leadership, Educational Administration, Faculty of Education,
Chulalongkorn University

^๑ E-mail: areewan.crma@gmail.com

ผลการวิจัยพบว่า

๑. กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ๑) การพัฒนาหลักสูตร ๒) การจัดการเรียนการสอน ๓) การประเมินและรายงานผลกรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๘ คุณลักษณะ และส่วนใหญ่เปลี่ยนไปสู่ความเป็นผู้นำเชิงนวัตกรรม และกรอบแนวคิดความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๑๐ องค์ประกอบ และส่วนใหญ่แสดงแนวทางของความมั่นคงรูปแบบใหม่

๒. สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินและรายงานผลตามลำดับ โดยการประเมินและรายงานผลอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาหลักสูตร และการประเมินและรายงานผลตามลำดับ ส่วนองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด คือ ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด คือ รู้จักการให้อำนาจผู้ใต้บังคับบัญชา ส่วนองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์

คำสำคัญ: การบริหารวิชาการ, คุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหาร, ความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑

Abstract

This research was aimed to 1) the conceptual framework of academic management, military leadership attributes, and national security in 21st century 2) study the current and the desirable states of academic management of Chulachomklao Royal Military Academy according to the concept of Military leadership attributes and national security in 21st century. There were four groups of informants as follows: 1) administrators, 2) lecturers, 3) cadets, and 4) army unit commanders from army region. The research instruments included synthetic sheets, an evaluation form on the conceptual framework and questionnaires. The data were analyzed by frequency, percentage, mean, standard deviation and content analysis.

The research results are summarized as follows:

(1) The conceptual framework of academic management consists of three elements which are 1) curriculum development, 2) instructional management, 3) academic evaluation and report. The conceptual framework of military leadership attributes comprises of 8 attributes and most of them leads towards innovative leadership approach. The conceptual framework of national security includes of 10 elements and most of them gears towards non-traditional security line.

(2) The current situation of academic management according to the concept of military leadership attributes and national security in

21st century is at high level in overall and in ranging order are curriculum development, instructional management, and academic evaluation and report, respectively; but the academic evaluation and report is at moderate level. The desirable state of academic management according to the concept of military leadership attributes and national security in 21st century when considering in overall and in each element, is at the highest level. However, among those in highest level when considering in ranging order curriculum development and academic evaluation and report, respectively. The sub-element which is at the lowest level in current condition is innovative creation ability while the delegation of authority is at the least in desirable condition. Obviously, loyalty to the Monarchy is at highest level for both current and desirable condition.

Keywords: Academic Management, Military Leadership Attributes, National Security in 21st Century

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากความเปลี่ยนแปลงทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (Information and Communication Technology: ICT) ค่านิยมทางการเมืองการมีส่วนร่วมทางการเมืองของมวลชน การสร้างประชาสังคมให้เข้มแข็ง ค่านิยมทางเศรษฐกิจเกี่ยวกับการเปิดเสรีทั้งทางการเงินและการค้า และค่านิยมทางสังคมยุคดิจิทัลที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของชาติทั้งทางบวก คือ การสร้างโอกาสใหม่ และทางลบ คือ ทำให้เกิดปัญหา

ภัยคุกคามความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) มีผลให้ลักษณะของความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ เปลี่ยนแปลงไปเป็นความมั่นคงของชาติที่มีลักษณะผสมผสาน (จุลชีพ ชินวรรณ, ๒๕๕๓) ความมั่นคงของชาติที่มีลักษณะผสมผสานนั้นเป็นการผสมผสานระหว่างความมั่นคงรูปแบบดั้งเดิม (Traditional Security) ที่เน้นการใช้กำลังทหารกับความมั่นคงรูปแบบใหม่ (Non-Traditional Security) ที่ไม่ได้เน้นการใช้กำลังทหารแต่เป็นรูปแบบที่มีลักษณะเกี่ยวข้องกับประเด็นข้ามชาติ (Transnational Issues) ที่เป็นภัยคุกคามมากกว่า เช่น ปัญหายาเสพติด การลักลอบเข้าเมือง การก่อการร้ายระหว่างประเทศ (จุลชีพ ชินวรรณ, ๒๕๕๘) ซึ่งไม่ใช่ปัญหาเฉพาะในมิติด้านการทหารเพียงอย่างเดียว (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎีกา, ๒๕๕๘) ความเปลี่ยนแปลงนี้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ทหารของโลกซึ่งเปลี่ยนจากการเตรียมพร้อมเพื่อชนะการต่อสู้ในสงครามแบบดั้งเดิมเป็นการมุ่งเน้นการป้องกัน (เสริมสร้าง) และการกีดกัน (ยับยั้ง) ทางด้านอาวุธและความขัดแย้งในวงกว้างแทน (Najafipour, 2016) ดังนั้นการผลิตกำลังทหารจึงต้องมีการเปลี่ยนแปลงเพื่อให้ได้ทหารที่มีคุณลักษณะที่สามารถจัดการกับการรักษาความมั่นคงทั้งสองลักษณะดังกล่าว ต้องสามารถจัดการกับความมั่นคงได้อย่างเป็นองค์รวมซึ่งทำให้การจัดการศึกษาต้องเปลี่ยนไปเป็นการจัดการให้มีความรู้ในรูปแบบสหวิทยาการ ซึ่งหมายถึงต้องมีความรู้ในหลายมิติ มิใช่แต่จะมุ่งสู่การแสวงหาความรู้ทางทหารเพียงมิติเดียวเท่านั้น จะต้องแสวงหาองค์ความรู้ในด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและเทคโนโลยีอย่างสมดุลด้วย (มนตรี สังขทรัพย์, ๒๕๕๑)

โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาทางทหารที่ขึ้นตรงของกองทัพบก ซึ่งเป็นหน่วยงานสำคัญที่ผลิตกำลังทหารตามภารกิจที่กำหนด โรงเรียนจะต้องทำหน้าที่ให้การศึกษาอบรม และดำเนิน

การฝึกนักเรียนเพื่อให้สำเร็จเป็นนายทหารสัญญาบัตรที่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับความต้องการของกองทัพตามสถานการณ์และเทคโนโลยีที่เปลี่ยนไป (กรมยุทธการทหารบก, ๒๕๕๙) โดยคุณลักษณะนั้นยังคงต้องดำรงไว้ซึ่งคุณลักษณะตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ ๕) ที่พระราชทานแก่นักเรียนนายร้อยที่แสดงให้เห็นถึงการที่พระองค์ท่านให้ความสำคัญกับคุณลักษณะความเป็นผู้นำของนักเรียนนายร้อยและผู้ที่สำเร็จการศึกษา (กองทัพบก, ๒๕๓๐) อีกทั้งในเอกสารการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนยังระบุว่า ผู้ที่สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้านั้นว่าเป็นบุคลากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อกองทัพและต่อประเทศชาติ ก้าวแรกที่นักเรียนนายร้อยเหล่านี้จะต้องเผชิญเมื่อจบการศึกษาไปรับราชการเป็นนายทหารสัญญาบัตรในกองทัพ คือภาระหน้าที่ที่จะต้องเป็นผู้นำผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติหน้าที่ให้สำเร็จลุล่วงตามภารกิจที่ได้รับมอบหมาย จะต้องแสดงออกถึงภาวะผู้นำในการที่จะชักจูงและโน้มน้าวให้หน่วยของตนปฏิบัติตามหน้าที่ให้สำเร็จให้ได้ทั้งในยามปกติและยามสงคราม คุณลักษณะผู้นำจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องเสริมสร้างให้นักเรียนนายร้อยทุกคนมีความพร้อมในการที่จะนำไปใช้เมื่อสำเร็จการศึกษาออกไปรับราชการ (สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๕๙)

แม้ว่าระบบการศึกษาของกองทัพบกถือว่าเป็นการจัดการศึกษาเฉพาะทาง หมายความว่าเป็นการศึกษาที่จัดโดยหน่วยงานเพื่อผลิตบุคลากรตามความสำคัญและตามความต้องการของหน่วยงานนั้น โดยในการผลิตบุคลากรของกองทัพบกจะเป็นไปตามนโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ.๒๕๖๐-๒๕๖๔ ตามยุทธศาสตร์การป้องกันประเทศ กระทรวงกลาโหม และตามนโยบายที่ผู้บัญชาการทหารบกได้มอบให้แก่หน่วยงานในโอกาส

ต่าง ๆ ก็ตาม แต่การจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็ยังได้จัดให้มีการพัฒนาและปรับปรุงระบบการศึกษาให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ รวมทั้งให้พิจารณานำแนวทางการปฏิบัติตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา ซึ่งไม่ว่าจะเป็นกฎหมาย นโยบาย แผน และแนวทางการจัดการศึกษาต่าง ๆ ที่กล่าวมาต่างก็มีความมุ่งหมายในการผลิตคนให้มีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำทั้งสิ้นเช่นกัน หากแต่สำหรับกองทัพบกโดยเฉพาะการจัดการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า นั้น มีความเจาะจงเป็นพิเศษในเรื่องลักษณะผู้นำ คือ ต้องเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติที่เหมาะสมกับความเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ ๒๑ ด้วย ปัญหาที่คุณลักษณะผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติเป็นอย่างไร และจะมีวิธีการอย่างไรในการเสริมสร้างจากการศึกษาในเรื่องการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียน พบว่าสามารถทำได้หลายช่องทางทั้งการจัดการเรียนการสอนตามปกติและการจัดการเรียนการสอนผ่านกิจกรรมนักเรียน กิจกรรมเสริมต่าง ๆ แต่สามารถสรุปได้ว่า ทำได้โดยผ่านช่องทางในการบริหารวิชาการนั่นเอง โดยหากสถานศึกษามีกลยุทธ์ในการบริหารวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็จะเป็นการเสริมสร้างคุณลักษณะผู้เรียนให้ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดสำหรับองค์ประกอบหลัก ๆ ของการบริหารวิชาการนั้น ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินและรายงานผล (สรชัย ชูชีพ, ๒๕๕๘; สุนีย์ ชัยสุขสังข์, ๒๕๕๓) ซึ่งปัจจุบันโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าก็ใช้องค์ประกอบนี้ด้วย ดังนั้น การศึกษาการบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ จึงควรกระทำยิ่ง ประกอบกับการพบหลักฐานทางวิจัย

ว่า ปัจจุบันกองทัพพบประสบปัญหาในด้านความเป็นผู้นำของนายทหารใหม่ เช่น งานวิจัยของพิมลพรรณ อุโฆษกิจ (พิมลพรรณ อุโฆษกิจ, ๒๕๕๑) และจากการประเมินสมรรถนะในการปฏิบัติการทางทหารของผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก, ๒๕๕๖) จากผลการสำรวจความคิดเห็นเรื่องความพึงพอใจของหน่วยงานผู้ใช้ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษาของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า (กองสถิติและประเมินผล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๕๗)

ดังนั้น จากความสำคัญและจากสภาพปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษากรอบหรือองค์ประกอบของการบริหารวิชาการและคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ และศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการดังกล่าวซึ่งผลงานวิจัยที่ได้จะสามารถนำไปต่อยอดในการพัฒนากลยุทธ์ในการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ประโยชน์จะเกิดต่อการพัฒนานักเรียนนายร้อยซึ่งเมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะได้เป็นผู้นำหน่วยที่สามารถนำพาผู้ใต้บังคับบัญชาให้บรรลุภารกิจการป้องกันและการพัฒนาประเทศในอนาคตได้ตามเป้าหมาย อีกทั้งยังเป็นแนวทางในการบริหารกองทัพไทยและองค์กรอื่นในการสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำให้กับคนในองค์กรเพื่อสร้างความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ ๑) ศึกษากรอบหรือองค์ประกอบของการบริหารวิชาการและคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ และความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ และ ๒) ศึกษาสภาพปัจจุบัน

และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยเชิงปริมาณ โดยเริ่มจากการเก็บข้อมูลด้านพุทธิภูมิ โดยการศึกษารวบรวม วิเคราะห์ และสังเคราะห์แนวคิด ทฤษฎีการบริหารวิชาการ คุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหาร และความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดและประเมินกรอบแนวคิดในการวิจัยโดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๕ ท่าน ซึ่งขอบเขตในการวิจัยแบ่งออกเป็นขอบเขตด้านเนื้อหา ได้แก่ การบริหารวิชาการ คุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ ความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ และการเก็บข้อมูลด้านปฐมภูมิ โดยประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า แบ่งกลุ่มผู้ให้ข้อมูลออกเป็น ๔ กลุ่ม ดังนี้ คือ ๑) ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้บังคับบัญชาาระดับสูง คือ ผู้บัญชาการรองผู้บัญชาการ (๑) รองผู้บัญชาการ (๒) เสนธิการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จำนวน ๔ คน และผู้บังคับบัญชาระดับหน่วยขึ้นตรงโดยใช้การเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ ผู้บริหารจากส่วนการศึกษา ๑๓ คน ส่วนวิชาทหาร ๘ คน และกรมนักเรียนนายร้อยรักษาระองค์ ๗ คน รวมทั้งสิ้น ๓๒ คน ๒) อาจารย์ผู้สอนใช้การเลือกแบบแบ่งชั้นภูมิจากส่วนการศึกษา ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนจาก ๑๒ กองวิชา กองวิชาละ ๓ คน รวม ๓๖ คน ส่วนวิชาทหารจาก ๗ กองวิชา กองวิชาละ ๓ คน รวม ๒๑ คน และกรมนักเรียนนายร้อยรักษาระองค์จากกองจิตวิทยาและการนำทหารกองพลศึกษา และนายทหารปกครองจำนวน ๔ กองพัน ส่วนละ ๓ คน รวม ๑๘ คน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๗๕ คน ๓) นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ ๑-๕ ใช้การสุ่มอย่างง่าย ดังนี้ นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ ๑ ตอนละ ๔ คน รวมจำนวน

๔๘ คน นักเรียนนายร้อยชั้นปีที่ ๒-๕ จาก ๘ สาขาวิชา สาขาวิชาละ ๕ คน รวม ๑๖๐ คน รวมทั้งสิ้น ๒๐๘ คน และ ๔) ผู้ใช้ผลผลิตจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า จากกองทัพภาคที่ ๑-๔ จำนวน ๑๗๑ คน ใช้การสุ่มอย่างง่ายโดยคำนวณจากสูตรขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1973: 886) ที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ ๙๕ ได้กลุ่มตัวอย่างผู้ให้ข้อมูล ๑๒๐ คน รวมจำนวนประชากรผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น ๔๓๕ คน ได้รับแบบสอบถามตอบกลับมา ๓๗๖ คน คิดเป็นร้อยละ ๘๖.๔๔ ส่วนขอบเขตด้านเวลา ใช้ระยะเวลาในปีการศึกษา ๒๕๖๐

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้แบ่งตามวัตถุประสงค์และขั้นตอนการวิจัยดังนี้ ๑) การศึกษากรอบหรือองค์ประกอบของการบริหารวิชาการและคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ใช้การศึกษาเอกสารและแบบสังเคราะห์ข้อมูล และใช้แบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกรอบแนวคิด ๒) ส่วนการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่เชื่อมโยงกรอบแนวคิดด้านการบริหารวิชาการเข้ากับกรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ และกรอบแนวคิดความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กรอบการบริหารวิชาการเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล แบบสอบถามนี้ได้ผ่านการพิจารณาและตรวจสอบเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญการบริหารการศึกษาและความมั่นคงของชาติทั้งจากกระทรวงกลาโหม และจากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ โดยปรับแก้ไขให้เหมาะสมกับจุดมุ่งหมายของงานวิจัยและปรับถ้อยคำให้เข้าใจง่ายขึ้น รวมทั้งได้ทำการทดลองเก็บข้อมูลจริงในโรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราชและทดสอบความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability)

ซึ่งพบว่าคำถามผ่านเกณฑ์ทุกข้อ และมีค่าความเที่ยงของเครื่องมือในการวิจัย เท่ากับ ๐.๙๙๕

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนนี้ แบ่งออกเป็น ๒ ส่วน ดังนี้

๑. กรอบหรือองค์ประกอบของการบริหารวิชาการและคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑

๑) กรอบแนวคิดการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ประกอบด้วย การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินและรายงานผล

๒) กรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๘ คุณลักษณะ ได้แก่ ๑) ความสามารถทำงานเป็นทีมและสร้างพันธมิตร ๒) ความสามารถคิดแก้ปัญหาแบบองค์รวมและมีวิสัยทัศน์ ๓) รู้จักการให้อำนาจผู้ใต้บังคับบัญชา ๔) ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม ๕) ความตระหนักรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่าง ๖) ความเอาใจใส่เข้าถึงความรู้สึกผู้อื่น ๗) รู้จักใช้และควบคุมเทคโนโลยีเพื่อการทหาร และ ๘) รู้จักการรับผิดชอบต่อความสูญเสีย

๓) กรอบแนวคิดความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๓ ด้านใหญ่ และ ๑๐ ด้านย่อย ดังนี้ ด้านการป้องกันประเทศจากภัยคุกคามภายนอก ได้แก่ ๑) สงครามแบบผสม ๒) การป้องกันชายแดน ๓) การพัฒนาความสัมพันธ์กับทหารต่างประเทศ ด้านการรักษาความมั่นคงภายในราชอาณาจักร ได้แก่ ๑) การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ๒) การป้องกันและปราบปรามการก่อความไม่สงบ ๓) การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ๔) การป้องกันและปราบปรามยาเสพติดและด้านการพัฒนาประเทศและช่วยเหลือประชาชน ได้แก่ ๑) การพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ๒) การบรรเทาสาธารณภัยและภัยพิบัติ ๓) การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ

๒. สภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑

๑) ผลการวิเคราะห์สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโดยยึดกรอบการบริหารวิชาการ ๓ ด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.5272$, $SD = 0.6367$) สำหรับสภาพปัจจุบันเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.5414$, $SD = 0.6070$) รองลงมาคือ การจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 3.5357$, $SD = 0.6742$) และการประเมินและรายงานผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.5044$, $SD = 0.6922$) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.6006$, $SD = 0.4593$) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.6076$, $SD = 0.4838$) รองลงมาคือการพัฒนาหลักสูตร ($\bar{X} = 4.6038$, $SD = 0.4662$) และด้านการประเมินและรายงานผลมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.5904$, $SD = 0.4978$)

๒) ผลจากการวิเคราะห์จำแนกตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูล เมื่อพิจารณาการบริหารวิชาการตามองค์ประกอบสรุปได้ดังนี้

ด้านการพัฒนาหลักสูตร

สภาพปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและผู้ใช้ผลผลิตเห็นว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนอาจารย์ผู้สอนและนักเรียนนายร้อยเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมองว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.6471$, $SD = 0.5849$) ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 3.4366$, $SD = 0.5653$) และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยของการพัฒนาหลักสูตร

พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.3956$, $SD = 0.8123$) ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 3.0882$, $SD = 1.0043$) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

สภาพที่พึงประสงค์พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้ผลผลิตเห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่าอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.7142$, $SD = 0.4224$) ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.4834$, $SD = 0.4825$) และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยของการพัฒนาหลักสูตรพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.7896$, $SD = 0.5019$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้ผลผลิตจากโรงเรียนฯ และนักเรียนนายร้อยที่ให้ความคิดว่าการพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุดแตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นว่าการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมีสภาพที่พึงประสงค์สูงสุดสำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ รู้จักการให้อำนาจผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.4302$, $SD = 0.7507$) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้ผลผลิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการรู้จักให้อำนาจผู้ใต้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่าความตระหนักรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.4192$, $SD = 0.6915$)

ด้านการจัดการเรียนการสอน

สภาพปัจจุบันพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้ผลผลิตเห็นว่าภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนนักเรียนนายร้อยเห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง และยังพบว่า ผู้ใช้ผลผลิตมองว่าด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.5929$, $SD = 0.8225$) ในขณะที่นักเรียน

นายร้อยเห็นว่าด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.5060$, $SD = 0.6385$) และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยของการจัดการเรียนการสอน พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.3119$, $SD = 0.8817$) ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 3.2632$, $SD = 0.9302$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและนักเรียนนายร้อยที่เห็นว่า ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด แตกต่างจากอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าความเอาใจใส่เข้าถึงความรู้สึกผู้อื่นมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และผู้ใช้ผลผลิตเห็นว่าความตระหนักรู้และเข้าใจวัฒนธรรมที่แตกต่างมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้ผลผลิตเห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่าอยู่ในระดับมาก โดยผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่า มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.6688$, $SD = 0.4587$) ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่า มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.4985$, $SD = 0.5111$) และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยของการจัดการเรียนการสอน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.7851$, $SD = 0.5413$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอน ผู้ใช้ผลผลิตจากโรงเรียนฯ และนักเรียนนายร้อยที่ให้ความคิดว่าการพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด แตกต่างจากผู้บริหารโรงเรียนที่เห็นว่าการพัฒนาตามแนวพระราชดำริมีสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รู้จักการให้อ่านาผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 4.4577$, $SD = 0.6837$) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนผู้ใช้ผลผลิต และนักเรียนนายร้อยมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการรู้จักให้อ่านาผู้ใต้บังคับบัญชามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่อาจารย์ผู้สอนเห็นว่าการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.5781$, $SD = 0.6376$)

ด้านการประเมินและรายงานผล

สภาพปัจจุบัน พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์ผู้สอนเห็นว่าในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนผู้ใช้ผลผลิต และนักเรียนนายร้อยเห็นว่าอยู่ในระดับมาก และยังพบว่า ผู้ใช้ผลผลิตมองว่าด้านการประเมินและรายงานผลมีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด ($\bar{X} = 3.5854$, $SD = 0.7827$) ในขณะที่ผู้บริหารโรงเรียนเห็นว่าด้านการประเมินและรายงานผลมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.4575$, $SD = 0.5965$) และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยของการประเมิน และรายงานผล พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.1576$, $SD = 0.9268$) ในขณะที่ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม ($\bar{X} = 3.2780$, $SD = 0.9746$) ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนและผู้ใช้ผลผลิตที่เห็นว่าความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ส่วนผู้บริหารโรงเรียนนั้นเห็นว่าด้านการปฏิบัติการเพื่อสันติภาพมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดและนักเรียนนายร้อยเห็นว่าการรู้จักใช้ และควบคุมเทคโนโลยีเพื่อการทหารมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

สภาพที่พึงประสงค์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียน อาจารย์ผู้สอน และผู้ใช้ผลผลิตเห็นว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่าอยู่ในระดับมาก โดยอาจารย์ผู้สอนเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.6531$, $SD = 0.4441$) ในขณะที่นักเรียนนายร้อยเห็นว่ามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.5072$, $SD = 0.5084$) และเมื่อพิจารณาในองค์ประกอบย่อยของการประเมินและรายงานผล พบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 4.7774$, $SD = 0.5359$) ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มเห็นสอดคล้องกัน และผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.8667$, $SD = 0.4342$) และนักเรียนนายร้อยมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.6364$, $SD = 0.5780$) สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ รู้จักการให้อ่านาผู้ใต้บังคับบัญชา

($\bar{x} = 4.5015$, $SD = 0.6532$) ซึ่งผู้บริหารโรงเรียน และผู้ใช้ ผลผลิตมีความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าการรู้จักให้อำนาจ ผู้ใต้บังคับบัญชาที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ในขณะที่อาจารย์ผู้สอน เห็นว่าความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรมมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.5781$, $SD = 0.5857$) นักเรียนนายร้อยเห็นว่า ความตระหนักรู้และเข้าใจในวัฒนธรรมที่แตกต่างมีค่าเฉลี่ย ต่ำที่สุด ($\bar{x} = 4.4141$, $SD = 0.6835$)

เมื่อพิจารณาแยกองค์ประกอบรายด้านซึ่งแต่ละ ด้านประกอบด้วย ๑๘ องค์ประกอบย่อย พบว่า ทั้งด้าน การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการ ประเมินและรายงานผล ให้ผลการวิเคราะห์สอดคล้องกัน คือ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด คือ **ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม** องค์ประกอบที่มี ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ต่ำที่สุด คือ **รู้จักการให้อำนาจ ผู้ใต้บังคับบัญชา** และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสภาพ ปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด คือ **การพิทักษ์ รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์**

สรุปและอภิปรายผล

สรุปผลและอภิปรายผลในส่วนของการรอบหรือ องค์ประกอบการบริหารวิชาการและคุณลักษณะความเป็น ผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ ได้ว่า กรอบแนวคิดของการบริหารวิชาการ ประกอบด้วย ๓ ด้าน คือ ๑) การพัฒนาหลักสูตร ๒) การจัดการเรียน การสอน และ ๓) การประเมินและรายงานผล องค์ประกอบ ขอบข่ายงานวิชาการดังกล่าวได้มาจากแนวคิดขอบข่ายงาน บริหารวิชาการที่ได้จากนักวิชาการหลายท่าน และเอกสาร ทางวิชาการหลายแหล่ง อาทิ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (๒๕๕๓) ปองสิน วิเศษศิริ (๒๕๕๕) เป็นต้น และได้ สังเคราะห์ภารกิจและการจัดโครงสร้างของส่วนราชการ ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับ งานวิชาการด้านการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำ

ทางทหารและความมั่นคงของชาติให้กับนักเรียนนายร้อย ตามหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ.๒๕๕๘ (๕ ปี) ได้แก่ ส่วนวิชาทหาร ส่วนการศึกษา และกรมนักเรียน นายร้อยรักษาพระองค์ ประกอบกับผู้บัญชาการทหารบก ได้มอบนโยบาย ให้พิจารณาแนวทางการปฏิบัติ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ ตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษา มาประยุกต์ใช้ เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบการศึกษาของกองทัพบก ให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาของชาติด้วย (กรมยุทธ การทหารบก, ๒๕๕๙) ดังนั้น ระบบการบริหารวิชาการ ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าจึงไม่ได้แตกต่าง จากมหาวิทยาลัยอื่น ๆ

กรอบแนวคิดคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหาร ในศตวรรษที่ ๒๑ ประกอบด้วย ๘ คุณลักษณะ ดังที่กล่าว ข้างต้น มาจากการศึกษารวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์ เอกสารเกี่ยวกับคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหาร ซึ่งจากการศึกษา พบว่า กองจิตวิทยาและการนำทหาร กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์ ซึ่งมีหน้าที่ในการ เสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารให้กับ นักเรียนนายร้อยนั้น ได้กำหนดคุณลักษณะความเป็น ผู้นำของนักเรียนนายร้อยมาจากคู่มือราชการสนาม (รส. ๒๒-๑๐๐) และนำมาใช้เป็นหลักการผู้นำในการอบรม ตามหลักสูตร และเป็นตัวชี้วัดภาวะผู้นำของกรมนักเรียน นายร้อยรักษาพระองค์ ประกอบด้วย คุณลักษณะความ เป็นผู้นำ ๑๔ ประการ (กรมนักเรียนนายร้อยรักษาพระองค์, ๒๕๕๗) ซึ่งที่มาของคุณลักษณะความเป็นผู้นำนี้มาจาก คู่มือราชการสนามของสหรัฐอเมริกา (FM 22-100) เกิดมาจากการสำรวจชีวิตความเป็นอยู่และอาชีพของ ผู้นำที่เคยประสบผลสำเร็จมาแล้วตั้งแต่ปลายสงครามโลก ครั้งที่ ๒ โดยการซักถามทหารชั้นยศต่าง ๆ ตั้งแต่พลทหาร จนถึงระดับนายพล พบว่า คุณลักษณะที่คล้ายคลึงกันและ นำไปสู่ความสำเร็จมี ๑๔ ประการ จึงยึดถือเป็นแนวทางใน

การเสริมสร้างบุคลิกให้แก่บุคคลที่จะเป็นผู้นำ (กองทัพบก, ๒๕๑๗) ไม่ใช่เป็นคุณลักษณะทั้งสิ้นของการเป็นผู้นำ แต่เป็นสิ่งที่จำเป็นที่ผู้นำทางทหารควรมี ซึ่งนักเรียนทหารจะได้รับการเสริมสร้างตั้งแต่เข้าเรียนที่โรงเรียนเตรียมทหาร (โรงเรียนเตรียมทหาร, ๒๕๕๘) นอกจากนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษากรอบแนวคิดในการวิจัยในเรื่องคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ จากนักวิชาการหลายคน อาทิ ภูมิรัตน์ ลือศิริ (๒๕๕๓) ภัคภณ สนธิสม และณัฐพล จารัตน์ (๒๕๕๘) และ Najafipour (๒๐๑๖) ที่เห็นว่า คุณลักษณะผู้นำทางทหาร ๑๔ ประการ ข้างต้นยังควรนำมาใช้ในปัจจุบัน แม้ปัจจุบันภาวะสงครามจะเปลี่ยนแปลงรูปแบบและทหารออกสนามรบน้อยลงไปก็ตาม ซึ่งกองทัพบกได้นำมาใช้เสริมสร้างอยู่แล้ว คุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารในศตวรรษที่ ๒๑ ที่เป็นผลการวิจัยในครั้งนี้เป็นคุณลักษณะที่ไม่ซ้ำซ้อนกับคุณลักษณะ ๑๔ ประการดังกล่าว และสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบันที่เน้นเรื่องเทคโนโลยี ดังเช่นแนวคิดประเทศไทย ๔.๐

กรอบแนวคิดความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ มีที่มาจากภารกิจที่นักเรียนนายร้อยเมื่อจบไปเป็นนายทหารสัญญาบัตรของกองทัพบกต้องเผชิญ และจากการศึกษารวบรวม วิเคราะห์และสังเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับนโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๕๘ - ๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์ ๒๐ ปี ของกองทัพบก ภารกิจของกองทัพบกต่อความมั่นคงของประเทศ ยานการปฏิบัติการทางทหารแล้วนำมาสังเคราะห์ร่วมกับแนวคิดความมั่นคงในศตวรรษที่ ๒๑ ของนักวิชาการ อาทิ งานของ Abbott (2006) นักวิชาการอิสระกลุ่มวิจัยของมหาวิทยาลัย Oxford องค์ประกอบของความมั่นคงนี้มีความแตกต่างจากแนวคิดความมั่นคงรูปแบบเดิม เช่น การบรรเทาสาธารณภัยและภัยพิบัติ การปฏิบัติการเพื่อสันติภาพ การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการป้องกันและปราบปราม

การก่อความไม่สงบซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นองค์ประกอบใหม่ที่เหมะสมกับสถานการณ์โลกในศตวรรษที่ ๒๑ จึงทำให้เกิดกระบวนการทัศน์ของการเปลี่ยนแปลงของโลกที่ทำให้ความมั่นคงของชาติในปัจจุบันเป็นความมั่นคงแบบกว้างหรือเรียกว่าความมั่นคงแบบสมบูรณ์ (Comprehensive Security) ที่ต้องคำนึงถึงเรื่อง ความมั่นคงของมนุษย์ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงของชาติ ความมั่นคงข้ามชาติ และวัฒนธรรม ซึ่งต้องใช้ความร่วมมือของหน่วยงานที่หลากหลายมาทำงานร่วมกัน (พร พิเศษ, ๒๕๕๘) จึงต้องมีกรอบการรวมกลุ่มภูมิภาค (Regionalization) เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรอง และท้องถิ่นนิยม (Localism) หรือการชุมนุมท้องถิ่นเพื่อนำไปสู่การเรียกร้องอัตลักษณ์ทางสังคม (จุลชีพ ชินวรรณ, ๒๕๕๘) และจะเห็นว่า งานที่ ๔ คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ และงานที่ ๘ คือ การพัฒนาตามแนวพระราชดำรินั้น เป็นงานเฉพาะตามบริบทของประเทศไทยที่ยึดมั่นในระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข จึงเป็นองค์ประกอบที่ตรงกับบทบัญญัติตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๐) และเป็นงานตามภารกิจของกองทัพบก (วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, ๒๕๕๔)

สรุปผลและอภิปรายผลในส่วนของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารวิชาการโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าตามแนวคิดคุณลักษณะผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ พบว่าในภาพรวมมีการบริหารวิชาการตามแนวคิดคุณลักษณะผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ อยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมากที่สุด แสดงว่ายังมีความต้องการให้ปรับปรุงการบริหารงานวิชาการให้ดีและเป็นไปตามแนวคิดคุณลักษณะผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ นี้เพิ่มขึ้น ซึ่งลักษณะความต้องการให้มีการบริหารวิชาการที่ดีขึ้นในระดับ

มากที่สุดนั้นเป็นเรื่องที่พบเป็นปกติในงานวิจัยด้านนี้เพราะการบริหารวิชาการถือเป็นหัวใจของการบริหารสถานศึกษาและเป็นงานที่มีผลต่อคุณภาพของผู้เรียนและผู้สำเร็จการศึกษาโดยตรง ซึ่งยืนยันโดยผลการศึกษาจากงานของ Hallinger P. & Lee M. (2014) และปองสิน วิเศษศิริ (๒๕๕๕) ส่วนในสภาพย้อนนั้นพบว่า สภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการในด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ในขณะที่ด้านการประเมินและรายงานผลอยู่ในระดับปานกลาง และพบว่า มีระดับการบริหารงานในองค์ประกอบย่อยทั้งสามอยู่ในระดับมากที่สุด ในการสำรวจสภาพที่พึงประสงค์ที่เป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความต้องการให้มีการพัฒนาในทั้ง ๓ ด้านย่อยเพิ่มขึ้น ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวทางการพัฒนาตามแผนพัฒนาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าอยู่แล้ว (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๖๐) ส่วนที่ในสภาพปัจจุบันพบว่า การประเมินและรายงานผลอยู่ในระดับปานกลางนั้นอาจเป็นเพราะการประเมินและรายงานผลเป็นเรื่องที่ทำยาก จำเป็นต้องมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินและรูปแบบการทำรายงาน ซึ่งแม้ว่าโรงเรียนจะได้กำหนดไว้แล้วในแบบเดิมก็ตาม แต่หากเป็นการประเมินและรายงานผลตามกรอบแนวคิดใหม่ในศตวรรษที่ ๒๑ แล้วนั้นโรงเรียนก็ยังไม่สามารถทำได้ อย่างสอดคล้องกับกรอบแนวคิดใหม่นี้เท่าที่ควร อีกทั้งการประเมินและรายงานผลก็เป็นงานที่หลายคนคิดว่าเป็นภาระที่ยุ้งยากและไม่มีความจำเป็นต้องทำเท่ากับเรื่องการจัดการเรียนการสอนด้วย จึงทำให้ผลการวิจัยในด้านนี้ออกมาในระดับปานกลาง

ผลการวิจัยยังพบว่า ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินและรายงานผล ให้ผลการวิเคราะห์ห่อออกมาสอดคล้องกัน คือ องค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด คือ ความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม อาจเนื่องมาจากความสามารถสร้างสรรค์

นวัตกรรมนั้นเป็นคุณลักษณะหนึ่งที่อยู่ในกรอบแนวคิดเพื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ (Partnership for 21st Skills, 2015; ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา, ๒๕๕๗) เป็นเรื่องใหม่จึงยังไม่ได้ถูกระบุอยู่ในหลักสูตร และการจัดการเรียนรู้ของโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า แต่เป็นคุณลักษณะที่สำคัญและโดดเด่นในศตวรรษที่ ๒๑ ซึ่งสอดคล้องกับชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (๒๕๕๙) ที่ได้กล่าวถึง ทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมว่าเป็นทักษะที่สำคัญของบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ ๒๑ แต่ผลการวิจัยกลับพบว่า มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบันต่ำที่สุด ทั้งด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมิน และรายงานผล สาเหตุอาจเป็นเพราะวัตถุประสงค์ของหลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น เพื่อผลิตนายทหารสัญญาบัตรให้เป็นนายทหารหลักของกองทัพบกที่พร้อมด้วยคุณลักษณะผู้นำที่ดี มีวินัย รู้แบบธรรมเนียมของกองทัพบก ซึ่งไม่ครอบคลุมคุณลักษณะความสามารถสร้างสรรค์นวัตกรรม (โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า, ๒๕๕๘) และคุณลักษณะดังกล่าวยังไม่ได้ได้รับความสนใจเท่าที่ควร ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษายังคงเน้นการจัดการศึกษาไปในด้านอื่น ๆ โดยเฉพาะหากเป็นเรื่องภาวะผู้นำก็ยังคงเป็นภาวะผู้นำที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์นวัตกรรม

ส่วนองค์ประกอบย่อยที่มีค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์สูงที่สุด คือ การพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์ สาเหตุที่ได้ผลเช่นนี้อาจเป็นเพราะการพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์นั้นเป็นหน้าที่ที่ถูกระบุไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ หมวด ๕ มาตรา ๕๒ ที่กำหนดไว้ว่า “รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย และบูรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทย มีสิทธิอธิปไตย เกียรติภูมิ และผลประโยชน์ของชาติ ความมั่นคงของรัฐและความสงบเรียบร้อยของประชาชน

เพื่อประโยชน์แห่งการนี้ รัฐต้องจัดให้มีการทหาร การทูต และการข่าวกรองที่มีประสิทธิภาพ กำลังทหารให้ใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาประเทศด้วย” (ราชกิจจานุเบกษา, ๒๕๖๐) กองทัพบกยึดเป็นภารกิจหลัก และโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าได้น้อมนำพระราชโองบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐ มาปฏิบัติในด้านการมีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมืองโดยเฉพาะในเรื่องความมั่นคงในสถาบันพระมหากษัตริย์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, ๒๕๖๐) จึงทำให้สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพิทักษ์รักษาเทิดทูนสถาบันพระมหากษัตริย์มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดทั้งในด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินและรายงานผล

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในเชิงปฏิบัติและในเชิงนโยบายนั้น เนื่องจากพบว่า การประเมินและรายงานผลเป็นเรื่องที่ควรปรับปรุงมากที่สุด จึงเสนอแนะให้กองสถิติและประเมินผลปรับปรุงหลักการและวิธีการในเรื่องนี้ให้ง่ายขึ้น ชัดเจน รวมทั้งควบคุมและทำความเข้าใจ ตลอดจนจัดการฝึกอบรมให้หน่วยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องทำการประเมินและรายงานผล

ได้อย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น ส่วนที่พบว่า นักเรียนนายร้อยมีความเห็นในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรต่างจากผู้บริหารและผู้ใช้ผลผลิต และการจัดการเรียนการสอนต่างจากอาจารย์ผู้สอนนั้น ผู้วิจัยเสนอแนะว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องทำความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวกับทุกฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับนักเรียนนายร้อย โดยอาจใช้ช่วงเวลาการปฐมนิเทศผู้เข้ารับการศึกษาใหม่อธิบายเรื่องเหล่านี้แก่นักเรียนนายร้อยให้ชัดเจน ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบายที่สำคัญ คือ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าควรมีนโยบายที่ชัดเจนในการเสริมสร้างคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ และสื่อสารให้ทุกฝ่ายรับทราบเพื่อการปฏิบัติที่ถูกต้องต่อไป

ส่วนข้อเสนอแนะในการทำวิจัยในอนาคตนั้น เนื่องจากงานวิจัยนี้ไม่ได้ศึกษาว่านักเรียนและผู้สำเร็จการศึกษามีคุณลักษณะความเป็นผู้นำทางทหารและความมั่นคงของชาติในศตวรรษที่ ๒๑ เพียงใดหรืออยู่ในระดับใด ดังนั้น จึงควรวิจัยระดับความเป็นผู้นำทางทหารของนักเรียนนายร้อยและผู้สำเร็จการศึกษา โดยต้องทำการวิจัยในการสร้างแบบประเมินคุณลักษณะหรือพฤติกรรมภาวะผู้นำของนักเรียนนายร้อย ซึ่งอาจต้องทำแยกแต่ละชั้นปีและทำสำหรับประเมินผู้สำเร็จการศึกษาด้วย

เอกสารอ้างอิง

- กรมนักเรียนนายร้อยรักษาราชการองค์ โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๓). *คู่มือนักเรียนนายร้อย พ.ศ. ๒๕๕๓*. กรุงเทพฯ.
- กรมยุทธการทหารบก. (๒๕๕๙). *คำสั่งกองทัพบก ที่ ๔๙/๒๕๕๙ เรื่อง นโยบายการศึกษาของกองทัพบก พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔*. ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๙.
- กองทัพบก. (๒๕๑๓). *คู่มือราชการสนาม ว่าด้วยลักษณะผู้นำทางทหาร (รส. ๒๒-๑๐๐)*. กรุงเทพฯ.
- กองทัพบก. (๒๕๓๐). ๑๐๐ ปี โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ภาค ๑. กรุงเทพฯ: เจ.เอ็น.ที.
- กองสถิติและประเมินผล โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๓). *สรุปผลการสำรวจความคิดเห็นเรื่องความพึงพอใจของหน่วยงานผู้ใช้ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา จปร.รุ่นที่ ๖๒ ประจำปี ๒๕๕๓*.

- จุลชีพ ชินวรรณ. (๒๕๕๗). *โลกในศตวรรษที่ ๒๑: กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จุลชีพ ชินวรรณ. (๒๕๕๘). *ภูมิทัศน์เศรษฐกิจการเมืองโลก: วิถีกฎกับการท้าทายในศตวรรษที่ ๒๑*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (๒๕๕๙). *คุณลักษณะบัณฑิตไทยในศตวรรษที่ ๒๑*. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- ปองสิน วิเศษศิริ. (๒๕๕๕). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ๒๗๔๗๗๓๒ การบริหารงานวิชาการกับการประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (๒๕๕๓). *การบริหารงานวิชาการ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พร พิเศก. (๒๕๕๘). *กองทัพกับภัยคุกคามรูปแบบต่าง ๆ*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก.
- พิมลพรรณ โอไชยกิจ. (๒๕๕๑). *ปัญหาในการปฏิบัติงานของนายทหารใหม่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้*. นครนายก.
- ภักคณ สนิทสม และณัฐพล จารัตน์. (๒๕๕๘). *คุณลักษณะผู้นำทางทหารที่พึงประสงค์ของกองทัพไทย*. *วารสารนักบริหาร*, ๓๕(๑).
- ภูมิรัตน์ ลือศิริ. (๒๕๕๓). *ภาวะผู้นำเชิงยุทธศาสตร์สู่นาคตของนายพลเหล่าทหารบกไทยในการกิจสมัยใหม่ด้านการรักษาความมั่นคงของชาติและการรักษาความมั่นคงของมนุษย์*. *วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต*. ๖(๒), ๓๑๘-๓๒๘.
- มนตรี สังขทรัพย์. (๒๕๕๑). *“ความรู้”...อำนาจกำลังรบที่ไม่มีตัวตน*. สืบค้นเมื่อ ๑๗ พ.ค.๕๙, จาก http://www.rtarf.mi.th/pdf/montre_080851.pdf
- ราชกิจจานุเบกษา. (๒๕๖๐). *รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐*.
- โรงเรียนเตรียมทหาร. (๒๕๕๘). *สุวรรณพิมพ์*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๘). *หลักสูตรโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. ๒๕๕๘ (๕ ปี)*. นครนายก.
- โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๖๐). *แผนพัฒนาโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า ปี ๒๕๖๐-๒๕๖๔*.
- วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร. (๒๕๕๔). *เอกสาร วปอ. หมายเลข ๐๑๓ คู่มือด้านการทหาร*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร.
- ศูนย์พัฒนาหลักนิยมและยุทธศาสตร์ กรมยุทธศึกษาทหารบก. (๒๕๕๖). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้สำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้าและโรงเรียนนายสิบทหารบก เพื่อให้ปฏิบัติหน้าที่ผู้นำหน่วยทหารขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ.
- ศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษา. (๒๕๕๓). *ทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑. ขาวประกันคุณภาพการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ*.
- สรชัย ชูชีพ. (๒๕๕๘). *กลยุทธ์การบริหารมหาวิทยาลัยตามแนวคิดการเสริมสร้างขีดความสามารถของมนุษย์*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนีย์ ชัยสุขสังข์. (๒๕๕๓). กลยุทธ์การบริหารวิชาการเพื่อเสริมสร้างทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ ของนักเรียนในโรงเรียนเอกชน
ทางเลือก. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุุณบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (๒๕๖๐). สรุปพระราชกระแสรับสั่งสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๑๐.

สำนักงานประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า. (๒๕๕๙). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา
โรงเรียนนายร้อยพระจุลจอมเกล้า พ.ศ. ๒๕๕๙.

สำนักงานสภามันคงแห่งชาติ (สมช.) สำนักนายกรัฐมนตรี. (๒๕๕๘). (พิมพ์ครั้งที่ ๑). นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔. สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.

Abbott, C., Rogers, P. and Sloboda J. (2006). *Global Responses to Global Threats Sustainable Security for the 21st Century*. Oxford Research Group.

Hallinger P. & Lee M. (2014). Mapping instructional leadership in Thailand: Has education reform impacted principal practice?. *Educational Management Administration & Leadership*. 42(1). doi: 10.1177/1741143213502196.

Najafipour, F. (2016). Commanders of the 21st Century: Different Skills of Today Commanders. *Journal of Archives in Military Medicine*, 4(2). doi:10.5812/jamm.38945.

Partnership for 21st skill. (2015). *P21 Framework Definitions*. P21 Partnership for 21st Century Learning.

Yamane, T. (1973). *Statistics: an introductory analysis*. New York: Harper & Row. 886.